

บทที่ 8

การสังคมสงเคราะห์

ความหมายของการสังคมสงเคราะห์

- ★ การช่วยเหลือบุคคล ครอบครัว กลุ่มคนหรือชุมชน ที่ประสบความเดือดร้อนทั้งกายและใจ เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาและพ้นจากความเดือดร้อน ช่วยตนเองได้ ดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคง
- ★ เป็นการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ในสังคม ให้สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ และดำเนินชีวิตอย่างเป็นปกติสุข ตามควรแก่สภาพของแต่ละบุคคล

ปรัชญาของการสังคมสงเคราะห์

★ การช่วยเหลือแต่ละคน กลุ่มคน และชุมชน
ให้ช่วยเหลือตัวเองได้

1. มนุษย์ทุกคนมีคุณค่ามีศักดิ์ศรี
2. การช่วยเหลือต้องเริ่มจากความเป็นอยู่ในสภาพปัจจุบัน
3. ความเข้าใจในสถานการณ์ของแต่ละบุคคลเป็นสิ่งสำคัญต่อการค้นหาสาเหตุของปัญหา
4. นักสังคมสงเคราะห์ต้องมีความรู้ดี เกี่ยวกับบุคคล สังคม และกระบวนการให้ความช่วยเหลือ

จุดมุ่งหมายของการสังคมสงเคราะห์

1. แก้ไขปัญหาและบรรเทาปัญหา
2. ป้องกันหรือขจัดอุปสรรคที่กีดขวางความเจริญของสังคม
3. การรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพและสิ่งบกพร่อง
4. การส่งเสริมหรือพัฒนา

ความสัมพันธ์ระหว่างสวัสดิการสังคม กับสังคมสงเคราะห์

- ◆ สวัสดิการสังคมเป็นเป้าหมายทางสังคมที่จะนำไปสู่การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่จะช่วยให้เกิดความเป็นอยู่ที่ดีของคนในสังคม สวัสดิการสังคมมีความหมายกว้างและถือเป็นร่วมใหญ่ของงานสังคมสงเคราะห์
- ◆ งานสังคมสงเคราะห์เป็นบริการในรูปของโครงการ/กิจกรรม/บริการเป็นส่วนหนึ่งของงานสวัสดิการสังคม งานบริการมี 2 รูปแบบคือรูปแบบสากล (เก็บเงิน) และรูปแบบสงเคราะห์ประชาชนผู้ด้อยโอกาส

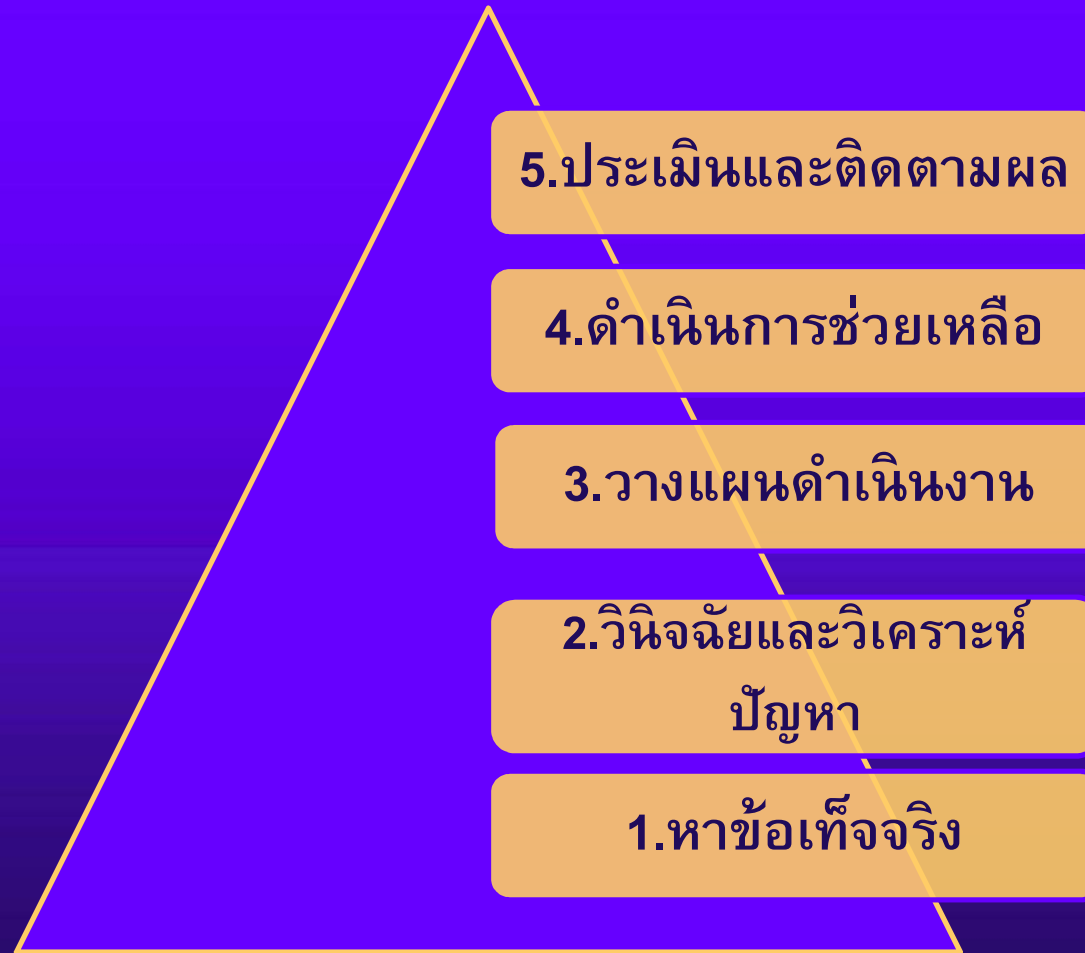
หลักการสังคมสงเคราะห์

1. ช่วยผู้ที่ไม่สามารถช่วยตัวเองได้
2. ช่วยให้ตรงกับความต้องการ
3. ช่วยตามความจำเป็น
4. ช่วยพัฒนาความสามารถของบุคคลให้เพิ่มขึ้น
5. ช่วยอย่างเสมอภาค
6. ช่วยรักษาเกียรติของผู้ได้รับความช่วยเหลือ

กระบวนการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์

หลักพื้นฐานของนักปฏิบัติการสังคมสงเคราะห์

1. หลักการยอมรับ
2. หลักการติดต่อสื่อสาร
3. หลักความแตกต่างระหว่างบุคคล
4. หลักการร่วมมือกัน
5. หลักการรักษาความลับ
6. หลักการสังวรณ์ในตนเอง

แนวคิดและความเชื่อพื้นฐาน

- ◆ 1. ความเชื่อมั่นในคุณค่า ศักดิ์ศรีและบุรณภาพของมนุษย์
- ◆ 2. ความเชื่อมั่นในสิทธิของบุคคล
- ◆ 3. ความเชื่อไว้ในสังคมประชาธิปไตย
- ◆ 4. ความเชื่อว่ามีมนุษย์ในสังคมย่อมมีการหน้าที่ทางสังคม
- ◆ 5. ความเชื่อเรื่องปัญหาและความต้องการของผู้ใช้บริการ และครอบครัว
- ◆ 6. การสำรวมในตนเอง หรือความเข้าใจในตัวเองของนักสังคมสงเคราะห์

- ◆ 7. หลักการเริ่มต้นกระบวนการทำงาน โดยยึดถือสภาพ
ที่ผู้ใช้บริการเป็นอยู่ในขณะนั้นเป็นสำคัญ
- ◆ 8. การทำงานสังคมสงเคราะห์ต้องคำนึงถึงความสามารถ
ของผู้ใช้บริการเป็นหลัก
- ◆ 9. หลักการเรื่อง ความภาคภูมิใจในตนเอง (self-
esteem)
- ◆ 10. หลักการเรื่องการนับถือตนเอง (self-respect)
- ◆ 11. การตระหนักในตนเอง
- ◆ 12. บทบาททางสังคม

- ◆ 13. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบของการปรับตน
- ◆ 14. แนวความคิดเกี่ยวกับอัตตา
- ◆ 15. แนวความคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ
- ◆ 16. แนวความคิดเกี่ยวกับความลึกลับใจ
- ◆ 17. แนวคิดเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร

ประเภทของการสังคมสงเคราะห์

1. การให้บริการโดยตรง
  - การสังคมสงเคราะห์เฉพาะราย
  - การสังคมสงเคราะห์กลุ่มคน
  - การจัดระเบียบชุมชน
2. การให้บริการโดยอ้อม
  - การวิจัยทางสังคมสงเคราะห์
  - การบริหารงานสังคมสงเคราะห์

การสังคมสงเคราะห์เฉพาะราย

เป็นการช่วยเหลือผู้ที่มีปัญหาไม่สามารถช่วยตนเองได้เป็นรายบุคคล อาจเป็นการจัดหาบริการ การให้คำปรึกษา การพัฒนาบุคลิกภาพ เพื่อให้เขาได้สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะตน ปรับพฤติกรรม และช่วยส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ที่ดีกับสังคม

ขั้นตอนการดำเนินงานสงเคราะห์เฉพาะราย

1. ค้นหาข้อเท็จจริง
2. การวิเคราะห์และวินิจฉัยปัญหา
3. การวางแผนแก้ไขปัญหา
4. ให้ความช่วยเหลือ
5. การประเมินผลและติดตามผล

องค์กรที่ดำเนินงานการสงเคราะห์เฉพาะราย

1. กระทรวงมหาดไทย
2. กระทรวงแรงงาน
3. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
4. สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย
5. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
6. หน่วยงานเอกชนอื่นๆ

การสังคมสงเคราะห์กลุ่มคน

เป็นการช่วยเหลือบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่ม หรือการช่วยเหลือกลุ่มคน ที่อาจมีปัญหาในการ ร่วมกิจกรรม ดำเนินกิจกรรม พัฒนาด้านความ เป็นผู้นำ ผู้ตาม การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ให้กลุ่มได้ทำหน้าที่แก้ไขปัญหามหาชิกของตนและ สร้างสรรค์สังคมได้

การจ้ดระเบียบชุมชน/สังคม

เป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เพื่อ
มีแนวทางจัดกิจกรรม วางนโยบายเพื่อเป็น
ประโยชน์และสอดคล้องกับความต้องการของคนใน
ชุมชนสังคม ช่วยแก้ไขปัญหาสังคมได้โดยใช้
ทรัพยากรในชุมชนและโดยคนในชุมชนเอง

การวิจัยทางสังคมสงเคราะห์

เป็นการหาความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อสำรวจ
แก้ไขปัญหา สามารถนำผลการศึกษาไปวางแผน
ดำเนินงานและการจัดโครงการต่างๆ เพื่อให้งาน
สังคมสงเคราะห์สามารถแก้ไขปัญหาของบุคคล
กลุ่ม สังคม ได้อย่างแท้จริง

การบริหารงานสังคมสงเคราะห์

เป็นการใช้ทรัพยากรต่างๆ ทั้งวัตถุ เงิน บุคคล และความรู้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สังคม ซึ่งองค์กรและหน่วยงานด้านสังคมสงเคราะห์ ต้องตระหนักถึงการบริหารงานอย่างเหมาะสม และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและปัญหาสังคม